

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

BLEYENBURGSTRAAT 1, UTRECHT

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

VERSCHIJNT PERIODIEK - ABONNEMENTSPRIJS fl. 3.- PER JAAR

Bij publicatie van gegevens, welke de Persdienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld. - Postgiro No 304960 t.n.v. HUMANISTISCH VERBOND te UTRECHT - Telefoon K 3400-10163

Juni 1955

4e Jaargang, Nr. 5.

I N H O U D S O P G A V E.

I. HUMANISTISCH NIEUWS.

Humanistisch Verbond

a. kampen.	blz. 80
b. Stichting Socrates (Zomerschool)	" 80
c. Verslag Gewestelijke Culturele Dag	" 81
d. Openbaar debat in Den Haag	" 81/82
e. Sprekersconferentie	" 82
f. Lijst van boeken en brochures	" 82
g. Humanisme en Radio	" 82
h. Overzicht radiolezingen	" 82
Humanistische Jongerengemeenschap (kampen)	" 83
Humanistische Jeugdbeweging (kampen)	" 83
Studentenvereniging op Humanistische Grondslag	" 83
a. kampen	" 83
b. Wat doet de S.V.E.G.	" 83/84
Humanitas	
a. tocht van bejaarden	" 85
b. nieuwe brochure	" 85
c. scholingsweekend gezinsverzorging	" 85
d. wat gebeurt er in de ontwikkelingsgebieden?	" 85/86
Humanistisch Thuisfront	"
a. aantal subsidiërende gemeenten	" 86
b. militair tehuis 't Hunehuis	" 86
c. benoeming secretaris hoofdbestuur	" 86
d. maandblad "Zò"	" 87
Humanistische Werkgemeenschap in de P.v.d.A.	" 87
Humanistisch Centrum Mens en Wereld (vertegenwoordiging in Isonovo)	" 87
Internationale literatuurlijst	" 87/88
Internationaal nieuws	" 88/89

II. VAN ALLE KANTEN.

Het radiodebat van de eerste Pinksterdag in de Pers besproken (Alg.Handelsblad, N.R.Ct., Het Parool, Het Utrechts Nieuwsblad)	" 89/90
Reportages (Het Parool)	" 90
Ontmoetingen met andersdenkenden	
a. Ned. Gesprekscentrum (Trouw)	" 90
b. Pater Jelsma in Vrij Nederland n.a.v. Artikel Van Praag in Te Elfder Ure	" 90/91
Beschouwingen van niet-Humanisten over het Humanisme	
a. Ds. Vink in de Wieringermeerbode	" 91
b. Fons Hermans in De Nieuwe Eeuw	" 91/92

HUMANISTISCH NIEUWS

Dit nummer wordt een echt kampeer-nummer. Er worden deze zomer heel wat humanistische kampen gehouden. Van klein kind tot oma en opa kan men in een van onze kampen terecht. Enfin, leest U zelf maar.

HUMANISTISCH VERBOND

Hier volgt het kampprogramma van het H.V.

De familiekampen worden gehouden in het Humanistisch Conferentie- en vakantie-oord "De Ark" te Nunspeet.

Er zijn er drie:

Van 23 tot 30 Juli, onder leiding van de Heer en Mevrouw Doets.

Van 30 Juli tot 6 Augustus, onder leiding van de Heer en Mevrouw J. Smid. In dit kamp bestaat gelegenheid onder ervaren leiding lekespel te beoefenen.

Van 6 tot 13 Augustus, onder leiding van de Heer en Mevrouw F. Bohlander. In dit kamp wordt speciale aandacht aan de zang besteed.

Er is een tentenkamp van 6 tot 13 Augustus op Schouwen-Duiveland, onder leiding van de Heer en Mevrouw F. van Praag.

En verder kinderkampen, welke worden gehouden in het kamphuis "De Korenbloem" te Elspeet, van 30 Juli tot 6 Augustus en van 6 tot 13 Augustus.

Tenslotte komt in September nog een week voor de bejaarden op "De Ark".

x x x x x

STICHTING SOCRATES.

De Humanistische Stichting Socrates organiseert ook dit jaar weer een Zomerschool en wel van:

Maandag 25 tot Zaterdag 30 Juli te Amersfoort, in het gebouw van de Internationale School voor Wijsbegeerte, Dodeweg 8-10.

Als onderwerp zal dit jaar behandeld worden:

De Humanistische Visie op de Sociale Gerechtigheid.

Dit onderwerp zal in een viertal inleidingen belicht worden:

1. De Idee der Sociale Gerechtigheid:	Mr.Dr.J.In 't Veld.
2. Sociale Gerechtigheid en Politieke Verscheidenheid:	Mr.A. Stempels.
3. Sociale Gerechtigheid in Internationaal Verband:	Dr.B.W.Schaper.
4. Sociale Gerechtigheid en Persoonlijke Ontplooiing:	Dr.A.L.Constandse.

Leider: D. d'Angremond.

Aanvang: Maandag, 25 Juli, 17 uur, waarna broodmaaltijd.

Einde: Zaterdag, 30 Juli, 14 uur, na de koffiemaaltijd.

De inleidingen zullen worden gehouden op Dinsdag 26 tot en met Vrijdag 29 Juli te 10 uur. Gedachtenwisseling in kleine groepen direct na de inleiding, algemene gedachtenwisseling 's avonds. Inleiding tot het onderwerp op Maandag 25 Juli, 20 uur.

Samenvatting en nabespreking op Zaterdag 30 Juli, 10 uur.

Aan de deelnemers wordt aanbevolen te voren kennis te nemen van het rapport "Humanisme en Sociale Gerechtigheid", uitgebracht door een commissie ingesteld door het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond, en door dat Verbond uitgegeven (prijs f.1.25, te verkrijgen: Centraal Bureau Humanistisch Verbond, Bleyenburgerstraat 1, Utrecht).

Kosten voor deelname: f.40.-- inclusief volledig pension; f.12.-- zonder pension.

Aanmeldingen: Secretariaat Humanistische Stichting Socrates, Bleyenburgerstraat 1, Utrecht.

x x x x x

De Gewestelijke Culturele Dag van het Verbond is een succes geworden. Hier volgt een verslagje.

GEWESTELIJKE CULTURELE DAG IN HET GOOI.

Op Zaterdag 4 Juni 1955 werd door de Commissie "Zang, Muziek en Leke-spel" een culturele dag georganiseerd in het Openlucht-theater van het Meenthuis in Blaricum.

In ideaal zomerweer kwamen plus minus 300 Verbondsleden op deze prachtige plaats bij elkaar.

Hoewel bedoeld als gewestelijke dag waren er toch ook deelnemers uit Rotterdam, Den Haag, Gouda en andere gemeenschappen.

De toegangsprijs was laag gehouden n.l. f.0.50 voor de volwassenen en f. 0.25 voor de kinderen; de kinderen kwamen onder speciale leiding bijeen. Medewerkenden waren:

- 1e Gemengd koor Vox Humana uit Amsterdam, onder leiding van Dick v.d. Berg. Zij zongen werkjes van Mozart, Mendelsohn, Bach, de Klerk e.a.
- 2e Een lekespelgroepje uit Amsterdam die een in eigen kring gemaakt stukje speelden.
- 3e Een lekespelgroepje uit Beverwijk met een komische "Opera".
- 4e Een halfuur "cabaret" door een groepje Amsterdamse H.J.G.-ers.
- 5e Een maskerspel door een groepje uit de gemeenschap Nieuwer-Amstel.
- 6e Muziek door een viertal Amsterdamse leden. Met 3 altblokfluiten en een luit speelden zij een sonate van Scarlatti en een suite van Witt.
- 7e Samenzang werd beoefend onder leiding van Sieb Koning. Met veel succes werden een aantal canons gezongen.
- 8e Een groep leerlingen van Dr. Saalborn, voorzitter van de gemeenschap Naarden/Bussum voerden een tragedie van Euripides op "Hippolytus". Organisatie-secretaris W. Coenders hield een korte toespraak over de betekenis van de "zelfwerkzaamheid" in het Verbond.

De bedoeling van de commissie "Zang, Muziek en Lekespel" was om het gehele programma door leden van het Verbond te laten vullen om op deze wijze de culturele activiteit in de gemeenschappen te stimuleren. Hoewel dit niet geheel kon worden verwezenlijkt, zijn we over het resultaat lang niet ontevreden. Gebleken is dat met wat moeite voldoende krachten in het Verbond te vinden zijn die op een of andere wijze aan onze programma's kunnen meewerken.

Het ligt in de bedoeling van de commissie deze dag te herhalen. Wel hoopt zij dat de gewestelijke en gemeenschapsbesturen meer dan tot nu toe initiatieven zullen nemen om dit soort bijeenkomsten te beleggen.

x x x x x

OPENBAAR DEBAT IN DEN HAAG.

De Gemeenschap Den Haag heeft, der traditie getrouw, ook dit jaar een openbaar debat georganiseerd. Op 31 Mei spraken met elkaar:

Pater S. Jelsma, Ds. S.J. Popma en Dr. O. Noodenbos over : De grenzen der verdraagzaamheid.

Een verslag van het gesprek, zoals dat werd gepubliceerd in het Haags Dagblad, laten wij hieronder volgen:

"Toen de humanist Dr.Noordenbos in een korte inleiding zei dat geen enkele waarheid het recht mocht opeisen om door alle mensen te worden aanvaard, was dat direct een punt van discussie voor zijn beide gesprekspartners. Volgens Dr. Noordenbos is er namelijk gevaar dat de mensen die in een absolute waarheid geloven, de verdraagzaamheid uit het oog verliezen en ten koste van alles anderen die waarheid willen opdringen.

Pater Jelsma en Ds. Popma vonden deze stelling te positief. Dr. Noordenbos kwam dan ook direct op z'n woorden terug maar meende dat de verleiding altijd bleef bestaan. Hij wees in dit verband op de onverdraagzame houding van katholieken in zuidelijke landen ten opzichte van andersdenkenden.

Pater Jelsma en Ds. Popma moesten dit toegeven. Naar hun mening moet, als enige groepen van mensen een verschillende geloofsovertuiging hebben, de strijd uitsluitend met geestelijke middelen worden uit-

gevochten en zeker niet met fysieke middelen. Altijd dient aan een ieder gelegenheid te worden gegeven om in volle vrijheid er een eigen overtuiging op na te houden.

Dr. Noordenbos bracht na de pauze de wet op de crematie ter sprake. Ds. Popma verdedigde het standpunt van de regering-Drees. "De regering is verplicht om naar een compromis te zoeken", aldus Ds. Popma. Pater Jelsma was het met Dr. Noordenbos eens, dat de regering op dit punt één volksgroep niet geheel tegemoet komt aan z'n wensen.

Crematie is volgens pater Jelsma niet schadelijk voor de gemeenschap. Over de opvoeding van kinderen, het verschil tussen bijzondere en lagere scholen etc. werd door het forum, dat onder leiding stond van Mr. J.J. Boasson, nog lang gesproken."

x x x x x

TWEEDE SPREKERSCONFERENTIE VAN HET H.V.

Op Zondag 26 Juni werd te Utrecht in Restaurant Cambridge een sprekersconferentie gehouden.

Dr. J.P. van Praag sprak over de taak van het Humanistisch Verbond en C.H. Schonk over de functie van de spreker.

Op de vorige conferentie is reeds aan de orde geweest, dat er naast de lezing of toespraak nog andere vormen van communicatie van spreker en vergadering kunnen worden onderscheiden en toegepast. Genoemd zijn: het forum, de korte inleiding gevolgd door bespreking in secties, het socio-drama of rollenspel en het leergesprek.

Twee dezer vormen werden op de conferentie in de praktijk toegepast, n.l. de inleiding gevolgd door sectie-besprekingen en het leergesprek. De eerstgenoemde methode voor het eerste onderwerp op de morgen, het leergesprek voor het tweede op de middag.

x x x x x

LIJST VAN BOEKEN EN BROCHURES, verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond.

Deze lijst is als bijlage bij dit nummer gevoegd.

x x x x x

HUMANISME EN RADIO.

Op de eerste Pinksterdag werd van 3.05 tot 3.25 uur door de AVRO een discussie uitgezonden over het Humanisme tussen de Heren Prof.Dr. J.H. Bavinck, Dr. B. Delfgauw, Dr.H. Faber en Dr.J.P. van Praag. De discussie werd gevoerd onder leiding van Prof. Dr. P.J. Oud. De uitzending werd geplaatst in een nieuwe rubriek van de AVRO, getiteld: "Ontmoeting der Levensovertuigingen".

Het is een gedachtenwisseling op hoog peil geworden, die, blijkens de artikelen in de Pers een zeer goede ontvangst heeft gehad.

In het tijdstip van de humanistische uitzendingen voor de VARA is een wijziging getreden. Op de Zondagochtenden, waarop de VARA zendtijd heeft tot 12 uur, zal tussen 10.40 en 10.50 uur een uitzending plaats hebben. Op de Maandagavond daaraanvolgende zal een humanistische uitzending te beluisteren zijn tussen 22.45 en 23 uur.

Overzicht van radiolezingen in Mei, Juni.

22 Mei	: Dr.D.H. Prins	over: Geestelijk Avontuur, I
29 Mei	:	Lijst van boeken en brochures.
5 Juni	: Dr.J. C. Brandt Corstius	over: Van Minister-president tot schaaphoeder.
6 Juni	: Dr.J.P. van Praag	over: Wat doen jullie nou eigenlijk?, I.
19 Juni	: Dr. D.H. Prins	over: Geestelijk Avontuur, II.
20 Juni	: C.H. Schonk	over: Wat doen jullie nou eigenlijk?, II.
30 Juni	: Dr.J.P. van Praag	over: De andere vraag.

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

Men meldt ons vanwege de H.J.G.:

25-26 Juni houdt de gemeenschap Amsterdam het "sluitingsweekend" van dit seizoen in Ankeveen.

Hetzelfde weekend organiseert de gemeenschap Arnhem een, wat ze daar noemen, beeldenstorm op de tentoonstelling in Sonsbeek. Dit laatste weekend wordt door deze gemeenschap min of meer landelijk opgezet. We verwachten hier wel succes van.

Ons grote zomerkamp in Coö geniet een grote belangstelling. Oorspronkelijk wilden we het aantal deelnemers tot 30 beperken. Het aantal gegadigden is de 40 al gepasseerd. Als limiet hebben we nu 50 à 60 mensen gesteld. Groter lijkt ons niet prettig.

Onze baby, DE HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING, blijft met kamperen ook al niet achter en schrijft ons:

H.J.B. Zomerkamp 1955, 23-30 Juli te Gorssel.

Aan dit kamp, dat in tenten wordt gehouden op een mooi terrein in Gorssel, kunnen zowel H.J.B.-leden als niet-leden van 15-21 jaar deelnemen. De kampprijs bedraagt f. 20.--. Naast fietsen, wandeltochten, sport en spel staan ook discussies op het programma. Inlichtingen en aanmeldingen (vóór 1 Juli a.s.) aan Janny Prins, Weth. Venteweg 70, Gouda.

x x x x x

STUDENTENVERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

De S.V.H.G. heeft een uitgebreid kampeerprogramma, zoals het een studentenvereniging betaamt.

Hier volgen de zakelijke mededelingen:::

Scholierenkampen.

Mede onder auspiciën van het Humanistisch Verbond worden ook dit jaar weer twee kampen voor middelbare scholieren en Mulo-leerlingen van 12-17 jaar georganiseerd, beide van 20 - 27 Juli a.s.

Het zijn kleine kampen (max.20 deelnemers), elk onder leiding van vier studenten die ervaring hebben met dit werk.

Het eerste is een vast kamp, in het meest ongerepte deel van Twente: Hezinge (gem.Tubbergen). Het andere is een trekkamp per fiets, waarvan Barneveld het beginpunt is.

Prijs f. 26.50. Inlichtingen en opgaven bij Mej. M. Balvers, Goethelaan 27, Utrecht.

Studentenkamp.

Dit wordt eveneens gehouden te Hezinge bij Tubbergen en wel van 7 - 14 Juli. S.V.H.G.-ers uit het hele land ontmoeten elkaar hier; heel oude en heel jonge studenten bezien elkaar (met verbazing). Collegelopen en examen worden vervangen door lezing en discussie. Inlichtingen bij Mej. M. v.d. Horst, Rijnkade 2, Leiden.

Kennismakingskamp.

Dit is bestemd voor hen die van plan zijn in September student te worden. Zij worden in de gelegenheid gesteld, kennis te maken met enkele facetten van het studentenleven en in het bijzonder met de S.V.H.G.

Ouderen van diverse faculteiten zullen hun kunnen inlichten over studeren in het algemeen en over de studierichting hunner keuze in het bijzonder.

Het kamp zal worden gehouden van 29 Augustus tot en met 1 September, waarschijnlijk in de omgeving van Utrecht.

Prijs f. 19.--. Inlichtingen en opgaven bij Mej. M. Balvers, Goethelaan 27, Utrecht.

Juist nu de S.V.H.G. ook kampen organiseert voor niet-studenten zullen velen wel eens willen weten, wat er in deze vereniging nu eigenlijk omgaat. Doordat de vereniging uit de aard der zaak slechts in enkele plaatsen in ons land afdelingen heeft, geniet zij in onze humanistische familie niet zo'n bekendheid. Trouwens, de bij vrijwel alle studenten-organisaties bestaande neiging zich weinig met het organisatie-leven

van de "grote maatschappij" in te laten," zal hieraan ook wel niet vreemd zijn.

Hier volgt een uiteenzetting over de S.V.H.G. van haar Praeses, de Heer W.J. Beek:

S.V.H.G.

Direct na de oorlog, toen ook het H.V. opgericht werd, ontstond in Delft een dispuut onder aldaar studerende, dat zich op humanistische grondslag stelde. Deze kern greide snel uit tot een plaatselijke vereniging en vond zijn plaats onder die studentenverenigingen, die men vaak met de naam B-kernen aanduidt. Hieronder verstaat men die studentenverenigingen, die geen "gezelligheid" kennen in die zin dat zij over een sociëteit beschikken. Leden (en niet-) der gezelligheidsverenigingen op algemene en neutrale basis zoeken in deze B-kernen een nadere verdieping van hun levensovertuiging en maatschappelijke en politieke inzichten. Haar directe confraters vond de vereniging dan ook, van haar eerste bestaan af, bij bijv. de Vrijzinnig Christelijke Studentenbond en de Nederlands Christen Studentenvereniging. Toen het dan ook in Delft tot de oprichting van een Raad kwam, die alle Delftse studenten kon vertegenwoordigen, werd zij daarin opgenomen als de genoemde B-kernen. Inmiddels hadden deze Delftse "voorgangers" weerklank gevonden in de andere universiteitsteden, waar ook erkende humanistische studentenverenigingen tot bloei wisten te komen en in 1947 kon een landelijke vereniging, onder haar huidige naam opgericht worden. De plaatselijke verenigingen waren afdelingen van een landelijke humanistische studentenorganisatie geworden. De stimulans tot oprichting van deze landelijke SVHG kwam niet alleen doordat de organisatorische opbouw der vereniging in grote trekken ontleend werd aan die der andere B-kernen, maar veeleer door de zich overal in de studentenwereld baanbrekende overtuiging dat men als studenten gezamenlijk in zo groot mogelijk verband de eigen problematiek diende op te nemen. Dit nieuwe inzicht voor de studentenwereld, die tot dusver bestaan had uit vele zeer gesloten gemeenschappen, had enige tijd voor het ontstaan der SVHG geleid tot de oprichting van de Nederlandse Studenten Raad, die gezien de daarin zitting hebbende vertegenwoordigers representatief kan zijn voor de Nederlandse student. De SVHG kon nu maar al te gaarne de overtuigingen en belangen van haar leden in deze Raad vertegenwoordigen, waardoor zij volop in de gelegenheid werd gesteld om met andersdenkende studenten langs de geboden en erkende weg oplossingen te zoeken voor algemene studenten-problematiek, die ook haar bezig hield. Zo werkte de SVHG mee in de voorstellen gedaan van NSR-zijde ten aanzien van de nieuwe Hogeronderwijs Wet, waarvoor zij vaak bezorgd was, zij bepaalde haar standpunt ten aanzien van de mogelijkheden, die ter verbetering van de sociale status van de student werden gesuggereerd, waarmee zij een actief aandeel had in de bekend geworden Paascongressen der NSR en zij stelde vele pogingen in het werk om het groeiende "nihilisme" in studentenkringen het hoofd te bieden, waarvoor zij in ruime mate meewerkte aan verschillende voorlichtingsdagen, waarop met name de aankomende student ingelicht werd over het student-zijn en de daarbij behorende verantwoordelijkheid.

Alhoewel de SVHG in de eerste plaats een studentenvereniging is en daardoor niet meer dan niet-organisatorische contacten met de wereld buiten die der studenten kan opeisen, is het begrijpelijk dat zij zich voortdurend op het humanisme in Nederland oriënteert. Het voornaamste contact, door de SVHG hierin gezocht, vindt zij bij het H.V., vooral ook daar beiden uit dezelfde bewogenheid en bezorgdheid, in te vergelijken situaties, ontstaan zijn. De zevenjarige geschiedenis der SVHG getuigt voortdurend van het contact met het H.V. Onder meer heeft de SVHG een waarnemer bij de discussies, die in het Hoofdbestuur van het H.V. gehouden worden. Deze vertegenwoordiging heeft bijv. vooral in vraagstukken, zoals gerezen bij de redactie van de nieuwe beginselverklaring van het H.V. veel zin. De weerklank van deze discussies in de SVHG is groot geweest, alhoewel het aan deze vereniging eigen schijnt te zijn, zelf moeilijk tot een omschrijving op aanvaardbare wijze van haar humanistische beginselen te komen. De huidige beginselverklaring der vereniging heeft de oude van het H.V. nog in zich, maar zij staat a.h.w. dagelijks binnen de vereniging in discussie. Gezien het feit, dat ieder jaar weer geestverwante jongeren de vereniging ophieuw zullen leiden, terwijl de ouderen hun weg in de "kille" dan al vaak gevonden hebben, zullen dezelfde vragen ieder jaar weer aan de orde zijn. Aan de moeilijkheden die daarbij opkomen, kan men de actualiteit van de problemen door het H.V. en de SVHG aangesneden, afmeten, alsook de mate van resonantie bij de jongeren waarnemen op wat de oudere geestverwanten ervan maakten.

HUMANITAS.

Tocht van bejaarden.

Op 14 Juni j.l. heeft Humanitas een tocht georganiseerd voor bejaarden uit Brabant en Dordrecht. Het geheel stond onder leiding van de maatschappelijk werker van Humanitas in Brabant, de Heer J.A.Gerzon. De Heer van 't Hoff heeft in Apeldoorn het gezelschap toegesproken namens het Centraal Bestuur en de Heer W. Meijer zorgde voor muzikale afleiding tijdens de lunch.

Niet minder dan 500 bejaarden namen deel aan deze zeer geslaagde tocht.

Nieuwe brochure.

Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van Humanitas zal een door Jo Manasse geschreven brochure worden uitgegeven. De brochure geeft een overzicht van het maatschappelijk werk dat Humanitas op het ogenblik verricht en van de geschiedenis van de vereniging. Het geheel is rijk geïllustreerd met foto's en omvat 32 pagina's druk.

De brochure, welke zeer binnenkort zal verschijnen, kan reeds nu besteld worden door storting van f.0.25 plus f.0.10 portokosten op giro-rekening Nr.58.20.00 van het Centraal Bureau van Humanitas te Amsterdam.

Scholingsweekend gezinsverzorging.

Men meldt ons van het Centraal Bureau:

Het scholingsweekend voor gezinsverzorgsters en gezinshelpsters zal plaatsvinden te Woudschoten op 25 en 26 Juni a.s. Er zijn thans ± 70 op-gaven van deelneming.

Het programma bevat in het kort:

Zaterdag 5 - 6 uur:
 8 uur:

Openingstoespraak door Mej.M.Dijkstra.
Het levensbeschouwelijke element in de
gezinsverzorging door Mevrouw D.Heroma-
Meilink.

Zondagochtend:

Bespreking over allerlei door de meisjes
zelf genoemde punten.

Zondagmiddag:

Vertoning van de film "Shyness", met
toelichting door Mej. Ploeg.

3.30- 4 uur:

Samenvatting en sluiting door Mej.M.
Dijkstra.

Wat gebeurt er in de ontwikkelingsgebieden?

Mejuffrouw L. Hijmans, die, zoals wij reeds eerder vermeldden, door Humanitas is aangesteld als gecommiteerde voor de ontwikkelingsgebieden, leverde ons de volgende bijdrage over haar werk.

Maatschappelijke opbouw in de ontwikkelingsgebieden en "Humanitas".

Een negental gebieden in Nederland werd in 1951/52 door de Minister van Economische Zaken officieel tot "ontwikkelingsgebied" verklaard. Dit betekent, dat voor deze gebieden door de Regering in samenwerking met de gemeentelijke en provinciale autoriteiten, economische ontwikkelingsplannen werden gemaakt met het doel de structurele werkloosheid te bestrijden en de algemene welvaart te verhogen.

Er is echter een zeer nauwe samenhang tussen economische en maatschappelijke problemen. Technische en economische plannen moeten hand in hand gaan met plannen voor de sociale opbouw, juist in deze gebieden die in allerlei opzichten relatief zijn achtergebleven ten opzichte van andere streken in ons land, waar technische ontwikkeling en industrialisatie al grote veranderingen hebben teweeggebracht.

Als men de totale maatschappelijke ontwikkeling van een gebied op ver-antwoorde wijze wil bevorderen, is allereerst sociale planning nodig. In elk der negen ontwikkelingsgebieden, t.w.: Z.W. Groningen, O.Groningen, O.Friesland, Z.O.Drente, N.O. Overijssel, O.West-Friesland(N.H.), Z.W.-Noord-Brabant, N.O.Noord-Brabant en N.Limburg, wordt een kort sociaal onderzoek ingesteld door de gezamenlijke landelijke onderzoeksinstituten in Nederland. Verder is ten behoeve van de coördinatie van het Overheidsbeleid op Rijksniveau een Interdepartementale Commissie ingesteld, waarin 10 Ministers vertegenwoordigd zijn. In elke provincie, waar zich een ontwikkelingsgebied bevindt, wordt -zodra het sociaal onderzoek beëindigd is- een provinciale plan-commissie ingesteld, die de behoeften en plannen van het betreffende gebied bekijkt en coördineert.

Maatschappelijke ontwikkeling voor deze plattelandsgebieden betekent vooral: aanpassing van de bevolking aan levensomstandigheden, die op alle mogelijke terreinen snel en ingrijpend aan het veranderen zijn. Men denke b.v. aan de veranderingen in de arbeid door nieuwe industrieën en nieuwe werkmethoden in fabriek en landbouw; aan de snelle opkomst van nieuwe woonwijken en kernvorming in plattelandsgemeenten; aan electrificatie, wegeaanleg, modern verkeer, radio en film - waardoor de mens in aanraking komt met verwarrende en onbekende gewoonten, ideeën en maatschappelijke behoeften, enz. Wil de mens in staat zijn de invloed van al deze veranderingen harmonisch te verwerken, dan moet er een gezonde wisselwerking bestaan tussen de krachten die van buitenaf op hem inwerken en de bijzondere krachten en mogelijkheden die van oudsher in zijn eigen groep, zijn eigen streek geworteld zijn.

Het is daarom dat sociale planning gezien moet worden als een dynamisch proces, dat door de bevolking van de betreffende streek zelf gedragen moet worden. Daarom ook kan het maatschappelijk werk, door individueel gerichte en door gemeenschap-opbouwende activiteit, een belangrijke taak vervullen bij de maatschappelijke ontwikkeling. Maatschappelijk werk dan gezien als een veelomvattende functie in de samenleving, waaraan ieder vanuit eigen sociale verantwoordelijkheid deel heeft. Juist hier is dan ook het werk met groepen van "vrijwilligers" zoals Humanitas dat doet van groot belang. Niet alleen om het resultaat van een gezamenlijk uitgevoerd praktisch werk, maar vooral ook vanwege het groeps-element en de mogelijkheden die dit biedt voor bewustwording van eigen sociale problematiek, voor de opinievorming en de voorlichting.

In overleg met het Departement van Maatschappelijk Werk heeft elk der vier grootste landelijke organisaties voor maatschappelijk werk (het landelijke Charitatief Centrum; het Hervormde Commissariaat voor Maatschappelijk Werk; de Gereformeerde Raad van Kerkelijke Sociale Arbeid en "Humanitas") in 1954 een

"gecommitteerde voor de ontwikkelingsgebieden"

aangesteld. Voor Humanitas is dit Mej. L. Hijmans, die op 1 December 1952 haar werkzaamheden begon. De "gecommitteerde" heeft primair tot taak de plaatselijke en regionale organisaties in eigen kring bij te staan bij de opbouw van het maatschappelijk werk in de ontwikkelingsgebieden. Op vele plaatsen ontbraken deze organisaties nog geheel en is men nu druk bezig met de basis-opbouw. Vooral de voorlichting van en gedachtenwisseling met plaatselijke groepen is een zeer belangrijk onderdeel van de taak van de gecommitteerde. Veel van de specifieke problemen en gebeurtenissen in de ontwikkelingsgebieden vragen een eigen aanpak. De gecommitteerde moet door intensieve en veelzijdige contacten inzicht krijgen in de structuur en de eigenaardigheden van elke streek en elk dorp, moet helpen de juiste aanpak van het plaatselijk werk en de beste methode te vinden - en haar organisatie voorlichten omtrent haar problemen en ervaringen.

Ook onderling hebben de gecommitteerden van tijd tot tijd contact. Dan wordt er gediscussieerd, worden ervaringen vergeleken - en wordt telkens weer moeizaam getracht de onderlinge verschillen te overbruggen ter wille van de belangen van de bevolking.

L.H.

x x x x x

HUMANISTISCH THUISFRONT.

----- en die stroom rijst al meer en meer.

Wij meldden reeds, dat het Humanistisch Thuisfront aan een aantal Nederlandse Gemeenten subsidie heeft gevraagd. De laatste stand, welke wij vermeldten was, dat het aantal subsidiërende gemeenten was gestegen van 85 op 115. Op 't ogenblik is de stand : 152.

't Hunehuis blijft behouden.

Het Thuisfront heeft een militair tehuis te Havelte, 't Hunehuis genaamd. Tot nog toe moest dit tehuis des zomers aan de natuurvrienden worden afgestaan. Maar nu is er een barak op het terrein bijgekomen, waardoor dit militair tehuis ook 's zomers kan worden gebruikt.

Secretaris hoofdbestuur.

Dr. E. Nordlohne is benoemd tot secretaris van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Thuisfront.

Moet dat nou.....?

Helaas moest het Thuisfront er toe overgaan het voortreffelijke en door de militairen veel gelezen maandblad "Zò" voorlopig slechts eens per twee maanden te laten verschijnen. De militairen krijgen dit blad gratis. Het geld moet dus komen van de niet-militairen betalende abonné's..... en die zijn er veel te weinig.

Humanisten, moet dat nou zo maar? zouden we willen vragen.

Humanistische organisaties en hun afdelingen en Humanistische enkelingen steunt dit blad door abonné te worden!

x x x x x

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

Mèn meldt ons van de zijde der H.W.G.

H.W.G. Nieuws uit de afdelingen.

Amersfoort had 25 Mei een bijzondere bijeenkomst; daar sprak de Adjunct Secretaris der Belg. Soc.Partij, de Heer G. Kreveld, over de Belgische Schoolstrijd. Op zijn gedegen inleiding volgde een levendige discussie. Directe winst: nieuwe leden en lezers op ons maandblad "Vernieuwing".

Delfzijl heeft nog geen H.W.G.-afdeling doch als de tekenen niet bedriegen zal dit binnenkort wel het geval zijn. De Groningse bestuursleden Dr.G. Stellinga en D. Bletgen hebben er onlangs een propagandistisch woord gesproken. Ook hier winst aan lezers en leden. De Heer J. Bredman, Uitwierdeweg 67 zal het terrein verkennen om eerlang een afdeling op te richten. Men wende zich tot hem als men de H.W.G. wil steunen.

x x x x x

HUMANISTISCH CENTRUM MENS EN WERELD.

Het Humanistisch Instituut voor Sociaal Onderzoek (H.I.S.O.), onderdeel van het Humanistisch Centrum Mens en Wereld, is thans ook vertegenwoordigd in het ISONEVO (Instituut voor Sociaal Onderzoek van het Nederlandse Volk) Prof. Dr.T.T. ten Have heeft voor het HISO zitting genomen in het Dagelijks Bestuur van het Isonovo.

x x x x x

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST.

THE PLAIN VIEW

Summer 1955

BIBLIOGRAPHICAL NUMBER

A Guide to Humanist Books
in English

H.J. Blackham

(Dit gehele nummer bevat de titels van in het Engels geschreven boeken over Humanisme met een korte beschrijving van de inhoud van elk geschrift).

NEWS AND NOTES.

May 1955

May 1955

A new Salvation Religion
(Anonymus)

Starting a Humanist Group
by Canvassing.

G.I. Bennett

The Jesus of Schweitzer.

Editorial

Democracy and Boredom.

Ies Spetter

Our Challenge to-day.

Report by Albert W. Sadler.

Humanism and Religion to-day

THE MONTHLY RECORD.

May 1955

THE STANDARD.

May - June 1955

May - June 1955

May - June 1955

THE STANDARD

May - June 1955

May - June 1955

THE ETHICAL PLATFORM

Jan. 1955

PROGRESSIVE WORLD

L'ACTION LAÏQUE

Mai 1955

BEFREIUNG

April 1955

April 1955

BEFREIUNG

Juni 1955

Juni 1955

Juni 1955

GEISTESFREIHEIT

Mai 1955

THE RADICAL HUMANIST

Febr. 27 - 1955

March 6 - 1955

J. Henry Lloyd

Humanism on the Air in Britain.

H.J. Blackham

Inquest on Mrs. Knight.

Hon. Dorothy Kenyon

The Role of Women in the World today.

Dr. E.L. Dwight Turner

Humanism and Human Culture.

J. Franceschi

La Légitimation des Enfants adultérins.

LEOX

Glaubens- und Gewissensfreiheit.

Arthur Seehof

Und wieder verbietet Deutschland Dichter.

E. J. Ott

Einstein - über den persönlichen Gott.

Arthur Seehof

Albert Einstein und sein Werk.

SHL

Einstein und Gott.

Dr. Schlötermann

Der Mensch ist frei, ist frei zum 150. Todestag von Fr. Schiller

Redactie

M.N. Roy Death Anniversary Meetings.

Arun Bhattacharya

Cultural Patterns in Bengal.

Fotocopiën van deze artikelen zijn tegen kostprijs verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond, Bleyenburgerstraat 1, Utrecht, telefoon 10163.

X X X X X

INTERNATIONAAL NIEUWS

Op 29 Januari 1955 hield de IHEU (International Humanist and Ethical Union) een regionale conferentie voor de V.S. te New York.

Daar werd een uitvoerige verklaring aangenomen, waarin met nadruk werd geconstateerd, dat het recht om al of niet een bepaald geloof of een schakering van religieuze of filosofische opvattingen te belijden, een der essentiële voorwaarden voor de democratie is.

De verklaring zegt, dat de opstellers zich genoodzaakt voelen hierop nogmaals de nadruk te leggen, in verband met de ondemocratische, ja anti-democratische aandrang, welke door sommigen wordt uitgeoefend om het geloof in God te doen erkennen als een der eerste beginselen van Amerikaans burgerschap.

Met nadruk wordt vastgesteld, dat men niets tegen het geloof in een God heeft, maar dat men het als een fundamenteel mensenrecht beschouwt, om in deze zaken de dwang van het eigen geweten te volgen.

De verklaring somt een serie voorbeelden op, waaruit blijkt, dat ook in de V.S. de neiging bestaat, de Verenigde Staten speciaal als een Christelijke natie te beschouwen. O.a. wordt genoemd een voorstel tot wijziging van de constitutie, dat bij het Congress is ingediend, en waarbij in de constitutie een uitdrukkelijke verklaring zou worden opgenomen dat de V.S. een Christelijke natie is.

De verklaring constateert o.m. nog dat, terwijl in het verleden het behoren tot een bepaalde godsdienst werd beschouwd als een bewijs van een goed karakter, het tegenwoordig dikwijls als een grond voor verdenking wordt beschouwd, als men niet tot een bepaalde godsdienst behoort.

Deze neigingen tasten de democratie in de wortels aan, volgens de verklaring.

Geconstateerd wordt, dat zowel gelovigen als niet-gelovigen verdedigers of vijanden van de democratie kunnen zijn.

Door de gesignaleerde neiging loopt volgens de verklaring het beginsel van scheiding van Kerk en Staat te worden aangetast, niettegenstaande alle verklaringen van het tegendeel. /gevaar

De verklaring haalt de woorden van George Washington aan: "De V.S. zijn niet meer een Christelijke natie dan een Joodse of een Mohammedaanse".

De verklaring doet een beroep op allen die geloven in de democratie om zich tegen de gesignaleerde aandrang te verzetten in het besef, dat de eerbied voor de persoonlijke integriteit en het geloof in de onaantastbaarheid van de persoonlijkheid niet het monopolie zijn van een bepaald geloof of een bepaalde secte.

In Negeria is een Humanisten Vereniging opgericht, die zich heeft gewend tot de IHEU met verzoek om erkenning.

De UNESCO heeft een verslag gepubliceerd van een Internationale rondetafel-discussie over Humanisme en opvoeding in Oost en West. Het verslag bevat alle stukken welke zijn gewisseld, en de algemene conclusies en aanbevelingen. Het algemene onderwerp van de Conferentie was "De opvatting omtrent de mens en de filosofie betreffende de opvoeding in Oost en West".

=====

VAN ALLE KANTEN.

Het radiodebat van de eerste Pinksterdag is druk in de Pers besproken. Het Algemeen Handelsblad van 1 Juni 1955 geeft een zakelijk verslag van het gesprek.

Evenzo de Nieuwe Rotterdamse Courant van 31 Mei 1955. Maar dit blad laat in haar editie van 4 Juni nog een bespreking volgen, in haar rubriek: Radio en televisie. Daarin zegt de radiomedewerker:

Fluweel

Het is merkwaardig, hoe uitermate voorzichtig en fluwelerig het in dit gesprek toeging. De deelnemers zijn natuurlijk voorzichtige en vriendelijke heren, maar iets van de ongewoonheid ener dergelijke gebeurtenis in de Nederlandse radio klonk er toch ook in door. Het is altijd of wij Nederlanders, indien wij ons zetten om van onze uiteenlopende overtuigingen te reppen, in diepste wezen bevreesd zijn, dat de een de ander onmiddellijk een oor zal afbijten. Laat vooral geen vonkje hartstocht doorklinken in een getuigenis van een geloof in dit of een geloof in dat.

Het zou interessant zijn om te onderzoeken of in landen, waar voor de radio regelmatig mensen van niveau met elkander redetwisten of eenlingen fel en bewogen van hun mening getuigen, de werkelijke verdraagzaamheid groter of kleiner is dan bij ons....!

Het Parool van 31 Mei wijdt enige waarderende woorden aan de uitzending en zegt:

Voor een uitzending in het genre van "Ontmoeting der Levensovertuigingen" zoals de A.V.R.O. die Zondagmiddag voor de microfoon bracht, kunnen wij

veel waardering hebben. Ten volle onderschrijven we de woorden van de discussieleider, Prof. Mr. P.J. Oud, die de nadruk legde op de waarde van het zo bijeen kunnen zitten van vertegenwoordigers uit verschillende geestelijke klimaten, in een vriendschappelijke uitwisseling van gedachten. Prof. Oud wees er ook nog op, dat de verstrekte uitzendtijd ontoereikend is voor een enigszins dieper ingaan op het onderwerp, in dit geval het humanisme en het Humanistisch Verbond. Ook dat onderschrijven wij. Zelfs zouden we willen zeggen, dat het zeer te betreuren is om, als men dan tot een verheugend initiatief als deze "ontmoetingen" komt, want deze uitzending was de eerste uit een reeks, er niet meer dan twintig minuten aan te geven. Vooral wanneer op het appèl mensen verschijnen als Prof. Dr. J.H. Bavinck, Dr. B. Delfgauw en Dr. H. Faber, die in het strijdperk treden met een slagvaardig, welformulerend pleitbezorger als Dr. J.P. van Praag, is het verantwoord in een onderwerp als dit meer tijd te stoppen. Bovendien moet de programmering op Zondagmiddag van zo'n uitzending ongelukkig worden genoemd: het is een goed uur op een avond waard.

Het Utrechts Nieuwsblad van 4 Juni heeft onder het kopje: Ontmoetingen ook al een commentaar. Hier is het:

Met een debat over humanisme en het Humanistisch Verbond, dat de voorzitter van dit Verbond, Dr. J.P. van Praag, tegenover drie bekende figuren uit het kerkelijke leven stelde (Prof. Dr. J.H. Bavinck, Dr. H. Faber en Dr. B. Delfgauw), opende de A.V.R.O. een nieuwe reeks van woorduitzendingen.

De reeks draagt de titel "Ontmoeting der levensovertuigingen" en van deze eerste uitzending was Prof. Mr. Dr. P.J. Oud de bijzonder vaardige gespreksleider.

Ik geloof, dat de A.V.R.O. er goed aan doet juist dergelijke uitzendingen, die ons volksleven als een mozaïek van geestelijke stromingen en opinies presenteren, te geven. Dat is aan het woord "algemeen" in haar naam zin geven. Een compliment voor deze eerste uitzending.

R E P O R T A G E S.

Het Parool van 26 Mei 1955 wijdt een uitvoerige reportage aan het Humanistisch Militair Tehuis "De Leemberg".

ONTMOETINGEN MET ANDERSDENKENDEN.

Het Ned. Gesprekscentrum heeft geconfereerd over Kerk en Staat. Het Humanisme kwam daarbij ook ter sprake.

Wij geven hieronder enkele gedeelten uit een verslag van Trouw dd. 6 Juni 1955.

Aanspreekbaar?

In dit gesprek werd door Drs. v.d. Ploeg verklaard, dat het Humanistisch Verbond volgens hem nog aanspreekbaar is voor de Christenheid in tegenstelling tot het nihilisme. Prof. Haitjema daarentegen was van mening, dat men van het Humanistisch Verbond moet spreken als een afgeslotenheid, die niet toegankelijk is voor het Christendom. Een van de humanistische commissieleden echter betoogde, dat het humanisme zelfs in zodanige mate openheid kent, dat het zich er over verheugt indien iemand door het denken in vrijheid tot het Christendom komt. Prof. Nauta meende, dat er geen aanknopingspunt nodig is om te kunnen worden benaderd door het Evangelie. Ook hij echter was van oordeel, dat een humanist eerder te benaderen valt dan een nihilist.

Ten aanzien van de democratie werd van R.K. zijde naar voren gebracht, dat de vrijheid begrensd moet zijn om zichzelf te handgaven. Er is volgens Prof. Van Leeuwen behoefte aan een nadere inhoudsbepaling van het begrip democratische vrijheid. Prof. Van Ruler was het hiermede wel eens, doch meende, dat het woord theocratie in dit verband blijvend gebruikt diende te worden.

Geestelijke verzorging.

In de secties kwam o.m. aan de orde, hoe gedacht moet worden over de wens van het Humanistisch Verbond om humanistische geestelijke verzorgers te benoemen in het leger enz. Men bleef zitten met de vraag wat het verschil is tussen geestelijke verzorging vanwege de kerken en geestelijke verzorging vanwege het Humanistisch Verbond.

Het podium antwoordde hierop de volgende dag bij monde van pater Van Leeuwen en de humanist Mr. Waslander. Pater van Leeuwen verklaarde, dat bij de geestelijke verzorging door de kerken het element aanwezig is van verzorging door God door middel van mensen, welke element bij de humanisten ontbreekt. Dat is voor een Christen het meest essentiële. De humanist echter gaat uit van de mens.

Mr. Waslander onderschreef dit, maar bleef nochtans staan op de eis, dat de overheid dan - rekening houdend met dit verschil - aan de humanisten gelegenheid moet geven op hun wijze humanistische militairen enz. geestelijk te verzorgen.

Het Katholieke tijdschrift "Te Elfder Ure" publiceert vrij regelmatig artikelen van niet-katholieken over het katholicisme. In het April/Mei-nummer is een artikel opgenomen van de voorzitter van het Humanistisch Verbond, Dr. J.P. van Praag. Aan dat artikel wijdt Pater S. Jelsma weer een beschouwing in Vrij Nederland van 11 Juni. Eerst haalt Pater Jelsma het volgende gedeelte aan uit het artikel van Dr. van Praag:

"Nooit kan men in de katholieke alleen en ten volle de mens zien, altijd is hij ook spreekbuis van het katholicisme, en wat dit laatste voor de niet-katholieke vooral inhoudt heb ik al geschetst. Hoe ernstig het gesprek ook gevoerd wordt, hoe hecht ook de banden zijn die gelegd werden, hoe oprecht ook het verlangen is naar wederzijds respect, de katholieke treedt in zekere zin altijd in de relatie als een schim van wat anders. Men kan nooit zeker van hem zijn, hij kan ons op het kritieke moment altijd ontglippen, hij is in een bepaald opzicht zelfs nooit helemaal reëel aanwezig. Aanwezig is de kerk, en de kerk ontmoet men niet! De katholieke is in toegespitste zin een onzekere toeverlaat. Veel van wat katholieken voorbarig anti-papisme noemen, moet uit dit fundamentele gevoel van onzekerheid verklaard worden."

Op dit stukje levert Pater Jelsma commentaar. Het slot daarvan nemen wij voor U over:

Voor katholieken is de verleiding wellicht bijzonder sterk, om aan dat schimmenspel mee te doen. Zij hebben iets, dat zich gemakkelijk als dreigende grootheid, wazig en toch imponerend, achter hun woorden laat plaatsen. Zij geloven in een duidelijke autoriteit, en wat is eenvoudiger dan ondoordacht en los van de eigen verantwoordelijkheid dat gezag achter zich te doen oprijzen of er zichzelf achter te verschuilen? De stem van een dergelijk gezag aandachtig en gewetensvol te beluisteren, om het eigen geweten er door te laten voorlichten en vormen, zodat men tot verdieping van de eigen persoonlijke verantwoordelijkheid kan komen, is veel moeilijker en vraagt veel groter geloof.

Daarom is het goed dat op deze verleiding wordt gewezen. De schim van een katholieke/of een humanist interesseert niemand. Het gaat om de mens.

/of een protestant

S. Jelsma M.S.C.

Beschouwingen van niet-humanisten over het Humanisme.

Ds.J. Vink, die reeds eerder in de Wieringermeerbode over het Humanisme schreef, sluit in dit blad van 24 Mei, de discussie welke uit zijn artikelen was voortgekomen af met o.m. de volgende opmerkingen:

Men versta mij goed. Ik ben geen pleitbezorger van het Humanisme. Ik vraag slechts, dat men het rechtvaardig beoordele en behandle. Ik ben geen Humanist. Ik ben het met zijn mensbeschouwing, met zijn religieuze en ethische kenleer volmaakt oneens. Ik geloof niet in een creatieve (scheppende) autonomie en kan daarom óók geen geloof hebben in een "leer van de autonome, bovenpersoonlijke moraal" - Dr. van Praag blz. 16) en als hij schrijft (blz. 50) naar aanleiding van de evangelische zedeleer: " - het is duidelijk, dat hierin op zichzelf weinig godsdienstig is: deze moraal kan zeer goed humanistisch gefundeerd zijn" dan komt alles in mij tegen deze beschouwingwijze in verzet. Ik geloof als Christen slechts op grond van openbaring, weet mij in mijn hele religieuze en ethische denken christonoom (door de wet van Christus bepaald) en acht het moderne denken dat naar Van Praag schrijft (blz. 50) "sinds Kant de grondslag der moraal losgemaakt heeft van de goddelijke openbaring" een tragische en noodlottige vergissing. Ik distancieer me dus nadrukkelijk van het Humanisme en zijn kenleer. Maar ik distancieer me niet van zijn ethisch idealisme, welks grote ernst ik met waardering erken en waardoor het Christendom en Kerk tot een waardevolle bondgenoot kan zijn in de zware strijd tegen het geestelijk nihilisme onzer dagen, een bondgenoot, die de Christenheid niet van zich afstote door een hooghartige houding en een onbillijk oordeel.

In de vorige aflevering van dit orgaan hebben wij reeds uitvoerig melding gemaakt van een discussie welke gevoerd wordt in de Nieuwe Eeuw tussen Dr. E.Brongersma en Fons Hermans over het Humanisme.

In het nummer van 4 Juni j.l. was Fons Hermans weer aan het woord. Wij nemen uit zijn artikel de volgende passages over:

Brongersma heeft ongetwijfeld gelijk als hij zegt, dat er in humanistische kringen gedachten, strevingen en praktijken zijn waar te nemen, die een onbewuste gerichtheid op God impliceren. Het zal echter ook hem zeker bekend zijn, dat men zulke gedachten, strevingen en praktijken overal kan constateren waar eerlijke en nobele mensen zijn, die in hun hart bepaalde beginselen van de natuurlijke moraal hebben bewaard. Men kan daarin een impliciete, een onbewuste godserkenning zien, maar men ontkomt er, speciaal in het onderhavige geval, niet aan - Brongersma's "volkomen zot voorbeeld" sluit deze stelling trouwens onloochenbaar in! - te moeten bevestigen, dat deze mensen goed zijn ONDANKS in plaats van DOOR hun levensbeschouwing. Daarmee is die levensbeschouwing ten enemale veroordeeld.

Ik kom nu weer terug op de in mijn vorige artikelen gestelde en gemotiveerde, maar door Brongersma onbeantwoord gelaten vraag: wat schieten wij op met het goede hart, waar het er om gaat, onze houding te bepalen tegenover het moderne humanisme en deszelfs propagandisten? Wanneer ik tegenover de humanist sta die als - de formuleringen zijn van Brongersma - "mens met een persoonlijke overtuiging bezielde, idealistisch en strijdvaardig", die deel uitmaakt van "een kleine groep, welke bezig is zich te ontplooien", dan heb ik mij niet af te vragen of zijn "hart" goed is - in laatste instantie kan ik daarover zelfs niet oordelen - maar wel zo ernstig mogelijk: wat verkondigt deze man? Welke beginselen heeft hij? Zijn deze beginselen, waarvoor hij ook mij en mijn mede-christenen tracht te winnen, aanvaardbaar of verwerpelijk? Het antwoord op die vragen behoort hier en nu mijn houding te bepalen tegenover het humanisme als verschijnsel en tegenover de humanist die mij niet tegemoet treedt als idealistische en strijdvaardige verdediger van zijn eigen goede hart, naar als drager van een anthropocentrische levensbeschouwing. Hij is dan, zijn goede hart ten spijt, voor mij een mens, die het beeld van God in de mens negeert en die dus ook uiteindelijk het menselijk beeld niet in zich zal kunnen handhaven. Ontologisch immers bestaat de mens slechts als schepsel Gods en een loochening van deze waarheid betekent niet meer of minder dan hem zijn ontologische basis ontnemen.

=====

Lijst van Boeken en Brochures

	Prijs:		Prijs:
Erasmus, Spel van het Humanisme, door Prof. Dr. G. Stuiveling 154 blz. in linnen band	f 7,90	Dr. O. Noordenbos en Dr. J. P. van Praag 62 blz.	f 1,25
Rooms Gevaar of Katholiek Recht, door Dr. E. Brongersma en Dr. O. Noordenbos, 207 blz.	„ 6,90	Humanisme en Sociale Gerechtigheid, Rapport van een commissie, ingesteld door het Hoofdbestuur van het Humanistische Verbond 31 blz.	„ 1,25
Ontmoeting tussen Oost en West door Dr. J. Kwee Swan Liat, 175 blz.	geb. „ 6,50 ing. „ 4,90	Het Humanistisch Verbond antwoordt, Antwoord op het Rapport van het Centrum voor Staatskundige Vor- ming: „Overheid en Humanistisch Verbond” 32 blz.	„ 0,90
Geloof en Ongeloof, door M. G. Warffemius, 172 blz. in cart. band	„ 4,25	Reproductie Erasmus, (in vierkleurendruk) opgeplakt „ 0,80 onopgeplakt „ 0,60	
Liefde, Huwelijk en Sexualiteit, door Dr. V. W. D. Schenk, 146 blz. in linnen band	„ 3,90	Humanisme en Opvoeding, Rapport van een commissie, inge- steld door het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond 39 blz.	„ 0,75
Het Menselijk Leven, eenvoudige zedeleer, door A. Vloemans, 112 blz. in cart. band	„ 3,90	De Achtergrond van ons Opvoedingswerk, door H. J. Lips	„ 0,50
Cursus „Geestelijke Verzorging”, door Dr. J. P. van Praag. 40 blz.	„ 2,50	Over Waarde en Norm in het Humanisme, door Dr. P. A. Diets (overdruk uit „Mens en Kosmos”)	„ 0,35
Humanisme en Religie, een serie opstellen van J. P. van Praag: Inleiding D. H. Prins: Religie en Beleving P. Schut: Rede en Religie G. H. Streurman: Mens en Cosmos bij Goethe H. Redeker: Religieus Existen- tialisme Kwee Swan Liat: Oosters Humanisme 91 blz.	„ 1,90	Statuten en Huishoudelijk Reglement	„ 0,25
Ontmoeting der Levensovertuigingen, Wat ons bindt en scheidt Inleidingen gehouden op de Zomerschool 1954 57 blz.	„ 1,90	Mens en Lied	„ 1,25
Uitgaven van het Nederlands Gesprek Centrum: 1. Wat wil het Nederlands Gesprek Centrum? 2. Arbeid en Eigendom 3. Idealen van Opvoeding 4. Staat en cultuur 5. Centralisatie en Decentralisatie 6. Filosofie en Geloof 7. Conceptie-regeling 8. Het Samenleven in Nederland 9. Kerk en Staat 10. De Sport in onze Samenleving	„ 1,— „ 1,50 „ 1,50 „ 1,50 „ 1,50 „ 1,50 „ 1,50 „ 1,50 „ 1,50 „ 1,50	Humanisme en Socialisme, door Prof. Mr. H. R. Hoetink	„ 0,50
Wordend Humanisme, een historisch overzicht door Prof. Dr. D. Loenen,		Oud-Indische Mystiek, door Prof. Dr. B. Faddegon	„ 0,50
		Een Poging tot Plaatsbepaling door Dr. J. P. van Praag 16 blz. — gebroch.	„ 0,40
		Rapport Bijbelonderwijs, Rapport van een commissie, in- gesteld door het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond	„ 0,20
		Uit de Schat van Hellas, door Prof. Dr. D. Loenen (3 lezingen)	„ 0,30
		Wat ben ik eigenlijk?	„ 0,15
		Sexuele Opvoeding, door Dr. V. W. D. Schenk	„ 0,15
		Het gezonde Huwelijk: door Mevrouw A. C. Ploeg-Ploeg	„ 0,15
		Plezier in het Werk, door C. H. Schonk	„ 0,15

Verkrijgbaar bij: